

Rehabilitacija

INVALIDITET

Invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak sposobnosti (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije primjerene životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti, u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života. Prema Zakonu o Hrvatskom registru o osobama sa invaliditetom (NN 64/01). Prema Deklaraciji o pravima osoba s invaliditetom - Osoba s invaliditetom je svaka osoba koja je zbog tjelesnog i/ili mentalnog oštećenja, privremenog ili trajnog, prošlog, sadašnjeg ili budućeg, urođenog ili stečenog pod utjecajem bilo kojeg uzroka, izgubila ili odstupa od očekivane tjelesne ili fiziološke strukture te je ograničenih ili nedostatnih sposobnosti za obavljanje određene aktivnosti na način i u opsegu koji se smatra uobičajenim za ljude u određenoj sredini.

U Hrvatskoj je ukupno 475391 osoba sa nekom vrstom invaliditeta od kojih je muškaraca 282948, a žena 192443. Oštećenja zdravlja ili invaliditet mogu se razvrstati u 11 kategorija (oštećenja vida, oštećenja sluha, oštećenja glasovno govorne komunikacije, oštećenja lokomotornog sustava, oštećenja središnjeg i perifernog živčanog sustava, oštećenja drugih organa i organskih sustava, mentalna retardacija odnosno intelektualno ograničenje, autizam, više vrsta oštećenja te duševni poremećaji koji nisu obuhvaćeni ovim vodičem). U Hrvatskoj je najviše osoba sa oštećenjem lokomotornog sustava – 31,8% , zatim slijede oštećenja drugih organa i organskih sustava – 20,9%, te oštećenja središnjeg živčanog sustava sa 20,1% . Nakon svake kategorije naveden je broj osoba sa određenim oštećenjem te postotak oboljelih u odnosu na ukupnu populaciju osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj (podaci Hrvatskog registra o osobama s invaliditetom na dan 30.03.2007.)

Oštećenja zdravlja ili invaliditet nastaju rođenjem, u starosti, tijekom života zbog različitih nezgoda, nesreća, u prometu, nakon ozljede na poslu a velik dio osoba s invaliditetom nalazimo u populaciji branitelja. Ukupno je u Hrvatskoj 43 643 branitelja sa invaliditetom (prema podacima iz baze MOBMS-a).

Imajući u vidu probleme neujednačenosti prava osoba s invaliditetom s obzirom na stupanj, vrstu i uzrok oštećenja, postojanja arhitektonsko-urbanističkih zapreka u svim segmentima društva, nedostatnog sudjelovanja osoba s invaliditetom u procesima odlučivanja i kreiranja politike na svim razinama društva, nedovoljne informiranosti svih građana o pravima osoba s invaliditetom, čestog kršenja i zanemarivanja prava osoba s invaliditetom, neuspostavljenog sustava zapošljavanja osoba s invaliditetom, nedovoljno uređenog i nedovoljno dostupnog sustava obrazovanja i profesionalne rehabilitacije osoba s invaliditetom.

S obzirom na potrebu uvođenja mjera antidiskriminacije, osnaživanja jednokoprnog položaja osoba s invaliditetom, promicanja i osiguravanja prava osoba s invaliditetom te potrebu što većeg izjednačavanja u pravima vojnih i civilnih invalida kao i invalida bez obzira na vrijeme nastanka i uzrok invaliditeta Hrvatski sabor 1. travnja 2005.g donosi Deklaraciju o pravima osoba s invaliditetom.

Upravo zbog tako velikog broja osoba sa invaliditetom i ne postojanja institucije koja bi se skrbila o pravima osoba s invaliditetom u Hrvatskoj je ustanovljena institucija pravobranitelja za osobe s invaliditetom u svibnju 2008.g. Pravobranitelj za osobe s invaliditetom u Republici Hrvatskoj štiti, prati i promiče prava i interese osoba s invaliditetom na temelju Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora i zakona. Pravobranitelj za osobe s invaliditetom imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, imenuju se na vrijeme od osam godina i mogu biti ponovno imenovani. Trenutačno dužnost pravobraniteljice za osobe s invaliditetom obnaša Anka Slonjšak.